

Việt Nam Lại Có Thêm 11 Cây Lan Mới

Chúng tôi vừa nhận được bản công bố của giáo sư Leonid Averyanov đăng trên *Taiwania*, 57(2): 127-152, 2012. ([Xin xem trong phần English Section.](#)) Việt Nam lại có thêm 11 cây lan mới:

Theana vietnamica: Một loài lan mới cho thế giới.

Sarcoglyphis brevilabia: Một giống lan mới trên thế giới.

Schoenorchis scolopendria: Một giống lan mới trên thế giới.

Và 8 cây khác mới tìm thấy lần đầu tại VN.

Trong tài liệu này cũng có một số cây như: *Bulbophyllum bicolor*, *Bulbophyllum nigrescens*, *Dendrobium thyrsiflorum*, *Luisa thailandica*, *Papilinate teres*, *Vanda brunea* v.v... tuy giáo sư Leonid Averyanov có đề cập đến, nhưng đã được chúng tôi trình bày trong mục Lan Rừng Việt Nam từ A đến Z. Vậy xin miễn nhắc lại.

Như vậy tổng số các cây lan Rừng Việt Nam ghi nhận được là 160 loài và 1099 giống.

***Theana vietnamica* Aver., gen. nov.**

Mô tả: Phong lan cực nhỏ, thân đơn mọc rủ xuống dài 5-15 ly. Lá 2-5 chiếc, dài 1.5-4 phân, ngang rộng 4-10 ly. Chùm hoa dài 1-2 phân. Hoa 2-3 chiếc to 5-8 ly, nở vào mùa Xuân.

Nơi mọc: Phạm Văn Thế, Nguyễn Tiến Vinh, Leonid Averyanov tìm thấy tại Lạc Sơn, Hòa Bình ngày 25-3-2011.

Ghi chú: Tên loài lan được đặt để vinh danh nhà khoa học Phạm Văn Thế.

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Leonid Averyanov

Bulbophyllum musicola Rchb. f., 1872**Đồng danh:** *Cirrhopetalum wallichii* Lindl., *Bulbophyllum hookeri*.**Mô tả:** Phong lan nhỏ, lá một chiếc đầu nhọn, hoa 3-10 chiếc to 1.50 phân nở vào mùa thu.**Nơi mọc:** L. Averyanov, Phan Kế Lộc và Nguyễn Tiến Vinh tìm thấy tại Xuân Sơn, Phú Thọ ngày 16-2-2009.

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Leonid Averyanov

Bulbophyllum putii Seidenf., 1979**Mô tả:** Phong lan nhỏ, lá một chiếc, chùm hoa dài 4-13 phân, hoa mọc chi chít to 1 phân, nở vào cuối Xuân đầu Hạ.**Nơi mọc:** Leonid Averyanov và Chu Xuân Cảnh tìm thấy tại núi Lục Phù, Móng Cáy, Quảng Ninh ngày 24-12-2009. Trước kia cây này được coi như là đặc hữu của Thái Lan.

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Leonid Averyanov

Bulbophyllum salmoneum Aver. et J.J. Verm., sp. nov.

Mô tả: Phong lan nhỏ, củ mọc xa nhau, lá một chiếc dài 5-10 phân. rộng 1.5-2.5 phân. Chùm hoa mọc ở đáy, củ dài 8-12 phân, hoa rũ xuống to 1 phân, nở vào mùa Hạ.

Nơi mọc: N.T. Hiep, L. Averyanov, N.S. Khang, N.Q. Vinh tìm thấy ở Thường Hoa, Minh Hòa, Quảng Bình vào ngày 23-7-2011.

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Leonid Averyanov

Calanthe whiteana King et Pantl., 1896

Đồng danh: *Calanthe wardii*

Mô tả: Địa lan 3-4 lá, dò hoa cao tới 70 phân, hoa 10-20 chiếc to 1.5-2 phân, nở vào mùa Xuân.

Nơi mọc: Nguyễn S. Khang tìm thấy ở Lào Cay, Sa Pa vào tháng 5-2011.

Ảnh: Nguyễn S. Khang

Ảnh: Nguyễn S. Khang

Dendrobium dixanthum Rchb. f., 1865

Đồng danh: *Callista dixantha* (Rchb. f.) Kuntze 1891.

Mô tả: Phong lan thân cao 30-40 phân, lá 4-5 chiếc, rụng vào mùa Đông. Hoa to 4 phân, mọc từ các đốt, nở vào Đông-Xuân

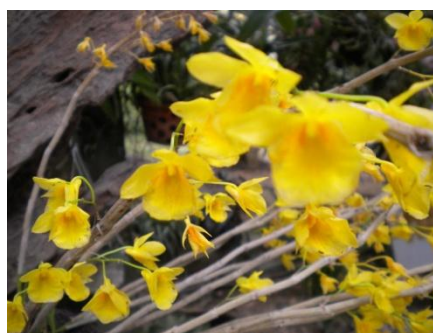
Nơi mọc: Leonid Averyanov, Phan Kế Lộc, Nguyễn Quang Hiếu tìm thấy tại Na U, Điện Biên ngày 4-4-2011.

Ảnh: Bùi Xuân Đáng

Ảnh: Bùi Xuân Đáng

Ảnh: Leonid Averyanov

Dendrobium metrium Kraenzl., 1910

Đồng danh: *Den. modestum* Ridl., 1898, *D. batakense* J.J. Sm. 1922, *D. nhatrangense*, *D. dalleizettii* Gagnep., 1949, *D. filicaule* Gagnep.

Mô tả: Địa lan, hay thạch lan, ít khi mọc trên cây, hoa nở vào mùa Xuân.

Nơi mọc: Lai Châu, Lào Cai, Thừa Thiên-Huế, Lâm Đồng, Khánh Hòa. Leonid Averyanov, Phan Kế Lộc, Nguyễn Q. Bình, Nông Văn Duy đã tìm thấy ở Lâm Đồng ngày 13-3-1997.

Ghi chú: Leonid Averyanov nghi ngờ rằng những cây lan đồng danh cùng với cây này là những cây khác.

Ảnh: Leonid Averyanov

***Monomeria gymnopus* (Hook.f.) Aver., 1994**

Đồng danh: *Bulbophyllum gymnopus* Hook. f., 1890. *Drymoda gymnopus* (Hook. f.) Garay, Hamer & Siegerist 1994.

Mô tả: Phong lan hay thạch lan thân bò dài trên cây hoặc trên đá. Lá một chiếc, chum hoa cao 12-15 phân, hoa to 1 phân, mùi hôi khó ngửi, nở vào mùa Đông.

Nơi mọc: Leonid Averyanov, Phan Kế Lộc và Phạm Văn Thế tìm thấy ở Na U, Điện Biên vào ngày 9-12-2010.

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Leonid Averyanov

***Sarcoglyphis brevilabia* Aver., sp. nov.**

Mô tả: Phong lan, thân ngắn 3-8 phân, mọc thẳng. Lá 6-12 chiếc mọc dày, dài 4-8 phân, rộng 1.5-2.5 phân. Chùm hoa mọc từ kẽ lá, không có nhánh dài 5 phân. Hoa to 8-9 ly, không thơm, nở vào mùa Hạ.

Nơi mọc: Leonid Averyanov, Nguyễn Quang Hiếu, Nguyễn Tiến Vinh tìm thấy ở Mường Chà, Hứa Ngãi, Điện Biên ngày 8-4-2011.

Ghi chú: Đây là một giống lan mới (new species) trên thế giới.

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Leonid Averyanov

***Schoenorchis scolopendria* Aver., sp. nov.**

Mô tả: Phong lan rất nhỏ, thân có nhiều nhánh, dài 3-6 phân, bò theo thân cây. Lá dày và cứng, dài khoảng 8 ly, rộng 3 ly. Cuống hoa dài 2-4 ly, hoa 1-4 chiếc, nở vào mùa Xuân-Hạ.

Nơi mọc: Nguyễn T. Hiệp, Leonid Averyanov, Nguyễn Tiến Vinh, D.T. Doan tìm thấy tại Ba Thuộc, Thanh Hóa ngày 17-4 năm 2012.

Ghi chú: Đây là một giống lan mới (new species) trên thế giới.

Ảnh: Phan Kế Lộc

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Bùi Xuân Đáng

***Stereochilus erinaceus* (Rchb. f.) Garay 1972**

Đồng danh: *Sarcanthus erinaceus* Rchb., 1864 *S. stowellianus* Bateman, 1867.

Mô tả: Phong lan thân ngắn, lá mọc 2 bên, chùm hoa dài 7-15 phân, hoa to 8 ly, nở vào cuối Xuân.

Nơi mọc: Nguyễn Quang Hiếu, Nguyễn Tiến Hiệp và Leonid Averyanov tìm thấy tại Lạc Sơn, Hòa Bình vào ngày 25-3-2011.

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Orchidfoto.com

Chúng tôi tin chắc rằng trong tương lai các khoa học gia sẽ tìm thêm được nhiều cây lan mới tại Việt Nam để góp phần vào những kỳ hoa cho thế giới.

Wesminster lễ Độc Lập Hoa Kỳ 2012

BÙI XUÂN ĐÁNG